

[K] **M: EEN NIEUW STADSMUSEUM VOOR LEUVEN**

Op 20 september 2009 openden de prinsessen Maxima en Mathilde het nieuwe stadsmuseum van Leuven. “M”, zoals het museum heet, is niet enkel een prachtig nieuw gebouw van architect Stéphane Beel voor het stedelijke museum Van Der Kelen-Mertens. M is ook een nieuw en origineel concept om een museum uitstraling te geven. De Stad Leuven draagt het merendeel van de kosten van dit ambitieuze project.

Het Museum Van Der Kelen-Mertens werd kort na de Eerste Wereldoorlog geopend en groeide in de loop der jaren uit tot een typisch stedelijk museum met een zeer diverse collectie. Het nieuwe M is nog altijd een stadsmuseum, maar het wil veel meer zijn. Men wil er uitpakken met grote evenementen zoals de openingstentoonstellingen die gewijd waren aan zulke diverse figuren als Rogier Van der Weyden en hedendaags kunstenaar Jan Vercruyssen. De dialoog tussen oude en hedendaagse kunst vormt meteen het originele uitgangspunt van het museum. M wil het oude en nieuwe met mekaar in contact brengen.

M mikt verder dan de stad Leuven: met grote tijdelijke tentoonstellingen zoals Van der Weyden

mikt men op een publiek uit een gebied van zo'n tweehonderd kilometer rond het Leuvense. De werking rond hedendaagse kunst, in samenwerking met het kunstencentrum STUK, is daarentegen eerder regionaal opgevat. En dan is er nog het stadsmuseum zelf, met historische en artistieke voorwerpen uit Leuven en het hertogdom Brabant. Die permanente collectie wil men op een hedendaagse manier presenteren.

De combinatie van stadsmuseum–tijdelijke tentoonstellingen–kunstencentrum, het dialogeren van oude én hedendaagse kunst, is behoorlijk uniek. Conservator Veronique Vandekerchove plant tien tot vijftien projecten per jaar. Dat kan gaan van een kleine ingreep in de museumcollecties, tot monografische tentoonstellingen van levende en dode kunstenaars. Zo wil het museum een divers publiek aanspreken. Volgens intendant Luc Delrue heeft M de ambitie om 50% van zijn publiek uit andere regio's aan trekken. M gaat op zoek naar een evenwicht tussen het versterken van zijn lokale wortels en zijn internationale ambities.

Architect Stéphane Beel mocht het nieuwe museum bouwen en wist op een eenvoudige manier een moeilijk terrein te ontsluiten.

M, Leuven, een ontwerp van architect Stéphane Beel, Foto Jan Kempnaers.

Beel schoof twee sobere museumvleugels tussen de nog bestaande gebouwen in: de voormalige kunstacademie en het vroegere Museum Van Der Kelen-Mertens. De nieuwbouw contrasteert er sterk mee dankzij de rechte volumes uit wit travertijn. Het is een gedurfde, maar geslaagde ingreep. Blikvanger is de bestaande neoklassieke portiek in de Van Der Kelenstraat die de architect los liet staan van het nieuwe gebouw. Deze portiek met zuilen vormt de nieuwe toegang tot het museum en refereert meteen aan het internationaal symbool voor een museum.

Om de nieuwbouw met het bestaande gedeelte te verbinden moesten echter enkele niveauverschillen overwonnen worden wat binnenin een wat labyrinthisch karakter oplevert. En de hoge zalen lijken meer geschikt voor hedendaagse dan oude kunst. In elk geval was bij de opening de presentatie van het werk van Jan Vercruyse overtuigender dan de Van der Weyden-tentoonstelling die af en toe intimiteit miste.

Het meest geslaagde deel van het nieuwe gebouw zijn de “antichambres”, een publieke ruimte op (of eigenlijk onder) het gelijkvloers. Ze zijn publiek toegankelijk, de museumbar en -shop en de ticketbalie zijn er gevestigd. Het is een mooie, grote publieke ruimte tussen de Van Der Kelen- en de Savoyestraat waar iedereen door kan wandelen. Het is een publieke plek die werkelijk de link legt tussen straat en museum. Op het binnenplein kunnen in de zomer concerten of filmvertoningen gegeven worden. Het gebouw bevat op zijn hoogste punt ook een businessloge waar bedrijven of verenigingen gasten kunnen ontvangen. Men denkt zelfs aan de uitbouw van congresactiviteiten. Museum M wil dus geen ivoren toren zijn, maar betrokken zijn bij het dagelijks leven van Leuven.

De Stad Leuven doet grote inspanningen voor zijn museum. Het nieuwe gebouw kostte 20 miljoen euro, voor driekwart gedragen door de stad, en voor een kwart door de Vlaamse gemeenschap. M pakt groots uit, maar men heeft toch gekozen voor een voorzichtig groeiproces. Het eerste jaar wil men operationeel in orde zijn, daarna wil men zich nationaal positioneren en erkend worden als museum op landelijk vlak. Vanaf 2013 wil men de internationale kaart trekken. Tot dan bedragen de jaarlijkse exploitatiekosten zo'n 4 miljoen euro. Zoals overal in Vlaanderen ligt dat een derde tot de helft lager dan in vergelijkbare instellingen in het buitenland.

M staat voor grote uitdagingen: het publieke succes van de Van der Weyden-tentoonstelling bevestigen (een maand voor de sluiting ervan waren er al vijftig duizend tickets verkocht); de verschillende soorten publiek bereiken, zowel in Leuven als daarbuiten. En met beperkte middelen de kwaliteit die geëtaleerd werd met de twee openingstentoonstellingen bevestigen.

In 2010 plant het museum tentoonstellingen rond hedendaagse kunst en wetenschap (“Paralleepipeda”), kunstenaar Philippe Van Snick en de veertiende-eeuwse Anjoubijbel. Dat klinkt al een stuk bescheidener dan de mega-opening rond Van der Weyden en Vercruyse.

MARC HOLTHOF

M Leuven, Van Der Kelenstraat 28, B-3000 Leuven,
tel. +32 (0)16 27 29 29, fax +32 (0)16 50 30 11,
www.mleuven.be.